

εἰς τὸ δικαστήριον τῆς μεταπολιτεύσεως τὸ βάρος τοῦ νὰ τελειώσῃ τὰς δυστυχεῖς αὐτῶν ἡμέρας, ὥστε νὰ συν-αποθάνωσιν ἢ μὲν μετὰ συζύγου, ἢ δὲ μετ' ἀδελφοῦ.

Ἄλλ' εἰς πᾶν σχεδὸν ἀνθρώπινον στάδιον ὑπάρχει σημεῖόν τι, ἐπέκεινα τοῦ ὁποίου οὐδεὶς ἐμπορεῖ νὰ προχωρήσῃ· διότι τὰ αἰσθήματα, παραπολὺ διεγερθέντα κατὰ μίαν διεύθυνσιν, παλινδρομοῦσι τέλος καὶ ἀντενεργοῦσι. Τοῦτο ἐπαθε καὶ ὁ λαὸς τῶν Παρισίων· οἱ ἀδιάκοποι φόνοι ἐκίνησαν αὐτοὺς εἰς τρόμον καὶ ἀηδίαν, καὶ ἠκούοντο ἤδη ψιθυρισμοί, ὅτι ἀνάγκη πᾶσα ν' ἀπαλαχθῶσι τῆς κεφαλῆς καὶ τοῦ ἀρχηγοῦ τῶν ἀπανθρώπων τούτων.

Ἐπεται ἡ συνέχεια.

Η ΕΡΩΤΗΣΙΣ ΤΟΥ ΔΕΣΜΟΦΥΛΑΚΟΣ, ΚΑΙ Η ΑΠΟΚΡΙΣΙΣ ΤΟΥ ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ.

ΠΟΤΕ δὲν ἐπρότεινεν ἄνθρωπος ἐρώτησιν σπουδαιοτέραν τῆς προταθείσης ὑπὸ τοῦ ἐν Φιλίπποις δεσμοφύλακος πρὸς τὸν Παῦλον καὶ Σίλαν, Κύριε, τί με δεῖ ποιεῖν, ἵνα σωθῶ; Σεισμός εἶχε σαλεύσει ἕως θεμελίων τὴν φυλακὴν, καὶ ἀνοίξειν ὅλας αὐτῆς τὰς θύρας, καὶ λύσειν ἀπάντων τὰ δεσμά. Ὁ δεσμοφύλαξ, αἰφνης ἐξυπνήσας, καὶ ἰδὼν ὅλας τὰς θύρας τῆς φυλακῆς ἀνεωγμένas, ἐνόμισεν ὅτι ἐφυγον οἱ δέσμιοι, καὶ ἀπηλπισμένos ἔσυρε τὴν μάχαιραν νὰ φονευθῇ. Ἄλλ' ὁ Παῦλος ἐμπόδισεν αὐτὸν, ἐκφωνήσας, «Μηδὲν πράξης σεαυτῷ κακόν· ἅπαντες γὰρ ἔσμεν ἐνθάδε.» Ζητήσας πῶς ἔπειτα ὁ δεσμοφύλαξ, εἰσεπήδησε, καὶ πεσὼν ἐμπροσθεν τῶν δύο Ἀποστόλων, ἠρώτησε, Τί με δεῖ ποιεῖν, ἵνα σωθῶ; Διατί τάχα ἐπρότεινε τοιαύτην ἐρώτησιν; Μήπως ἐκινδύνευεν ἡ ζωὴ του; Ἄλλ' ὁ σεισμός φαίνεται ὅτι δὲν μετέγινε· καὶ προσέτι, ἂν εἶχε τοιοῦτον τινὰ φόβον, δὲν ἤθελεν ἐμβῆναι εἰς τὴν φυλακὴν, ἀλλὰ μᾶλλον ἐξέλθαι εἰς τοὺς ἀγρούς· οὐδ' ἐκινδύνευε νὰ τιμωρηθῇ ἀπὸ τοὺς ἀρχοντας διὰ τὴν φυγὴν τῶν δεσμιῶν· καθότι ἅπαντες ἦσαν ἐκεῖ. Διατί λοιπὸν τρέμων ἐπρότεινε τὴν ἐρώτησιν ταύτην; Ἀναμφιβόλως διότι ἐκείνην τὴν στιγμήν, πρῶτην ἴσως φορὰν ἐπὶ ζωῆς του, ἡ συνείδησις ἤλεγξεν αὐτὸν ὡς μέγαν ἁμαρτωλὸν κατὰ τοῦ Θεοῦ, ὅστις σαλεύει τὴν γῆν, καὶ κάμνει τοὺς στύλους αὐτῆς νὰ τρέμωσι. Ἠσθάνθη ὅτι ἔχει ψυχὴν, ὅτι ὑπάρχει Θεὸς καὶ κρίσις καὶ ἀνταπόδοσις, καὶ ἦν πᾶς ἕνας ὀφείλει νὰ δώσῃ λόγον τῶν πράξεων αὐτοῦ. Ἐπὶ τοσοῦτον δὲ κατεβάρυνεν αὐτὸν ἡ αἰσθησις τῶν ἰδίων ἁμαρτημάτων, ὥστε προσέπεσεν εἰς τοὺς πόδας τοῦ Παύλου καὶ Σίλα ὡς ὑπηρετῶν καὶ ἀγγελιοφόρων τοῦ Θεοῦ. Ἡ σωτηρία τῆς ψυχῆς ἐνησχόλει τώρα ὅλην αὐτοῦ τὴν προσοχήν.

Ἠρώτησε, Τί με δεῖ ποιεῖν, ἵνα σωθῶ; πεπεισμένος ὅτι καὶ ἠδύναντο καὶ ἤθελον νὰ ἀποκριθῶσιν ὡς ἐκ Θεοῦ, πρέσβεις τοῦ ὁποίου ἦδη ὠμολόγει αὐτοὺς. Ἡ ἐρώτησις ἦτο σύντομος, καὶ ἡ ἀποκρίσις σχεδὸν ἐξίσου σύντομος, Πίστευσον ἐπὶ τὸν Κύριον Ἰησοῦν Χριστόν, καὶ σωθήσῃ. Εἰς τὴν σύντομον ταύτην ἀπόκρισιν τῶν θεοπνευστῶν Ἀποστόλων εὐρίσκει-μεν τὸ κεφάλαιον καὶ τὴν οὐσίαν τῶν πρὸς σωτηρίαν τοῦ ἁμαρτωλοῦ ἀπαιτουμένων. Ἄλλ' ἐμπορεῖ τις νὰ εἴπῃ, Ἐγὼ πιστεύω εἰς τὸν Ἰησοῦν Χριστόν, καὶ διὰ τοῦτο εἶμαι βέβαιος ὅτι θέλω σωθῆναι. Πλὴν ὅποια εἶναι ἡ πίστις σου, ζῶσα ἢ νεκρά; Ἐχεις πίστιν, ἥτις σὲ παρακινεῖ νὰ ὑπακούῃς τὸ Εὐαγγέλιον; Πιστεύεις μὲν ὅτι ὑπάρχει εἰς Θεός· τὸ αὐτὸ πιστεύουσι καὶ τὰ δαιμόνια, καὶ τρέμωσι. Πιστεύεις ὅτι ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς εἶναι ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ· καὶ οἱ δαίμονες, οἱ ἐν τῷ ἀνθρώπῳ τοῦ ὁποίου τὸνομα ἦτο

Λεγεών, ὠμολόγησαν αὐτὸν ὡς τὸν ἅγιον τοῦ Θεοῦ, καὶ τρέμοντες παρεκάλεσαν αὐτὸν νὰ μὴ τοὺς ῥίψῃ εἰς τὴν ἄβυσσον, μήτε νὰ τοὺς βασανίσῃ πρὸ τοῦ καιροῦ. Ἄλλ' εἶχον τὴν πίστιν, ἡ ὅποια σώζει τὴν ψυχὴν, ἡ φέρει εἰς μετάνοιαν; ὅχι· ἡ περὶ Χριστοῦ πίστις αὐτῶν οὐδὲν ἔσχευε· πίστις ἡ μὴ ἄγουσα εἰς μετάνοιαν οὐδὲν ὠφελεῖ, δὲν σώζει τὴν ψυχὴν.

Ἐκ τῆς ἀληθοῦς πίστεως πηγάζουν ὅλα τὰ ἀγαθὰ ἔργα, τὰ ὄντως θεάρεστα. Χωρὶς πίστιν, λέγει ὁ Ἅγιος Παῦλος, δὲν ἐμπορεῖ τις ν' ἀρέσκη εἰς τὸν Θεόν. Πίστευσον (εἶπαν οἱ Ἀπόστολοι εἰς τὸν δεσμοφύλακα) ἐπὶ τὸν Κύριον Ἰησοῦν Χριστόν, καὶ σωθήσῃ σὺ καὶ ὁ οἶκός σου· καὶ τῶντι χωρὶς ἀναβολῆς ἐπίστευσε μεθ' ὅλου τοῦ οἴκου του, καὶ ἐβαπτίσθη ὡς μαθητῆς τοῦ Χριστοῦ. Στοχάσου τὴν πρᾶξιν ταύτην τοῦ δεσμοφύλακος. Ἠγνῶσι τάχα ὅτι τὴν εἰς Χριστόν πίστιν ἐπαγγελόμενος, ἐμελλε νὰ καταδωχθῇ καὶ ἴσως νὰ θανατωθῇ; Δὲν ἤξευρεν ὅτι χθὲς ἀκόμα ὁ Παῦλος καὶ ὁ Σίλας ἐδάρθησαν μὲ πολλὰς πληγὰς, καὶ ἐφυλάκωθησαν, μόνον διότι ἐκήρυττον τὰ δόγματα καὶ τὰ ἔθιμα τῆς Χριστιανικῆς θρησκείας; Εἶχε δίκαιον νὰ ἐλπίσῃ ἐξαίρεσιν ἀπὸ τὰς θλίψεως καὶ τὰ παντοῖα δεινὰ, ὅσα οἱ λοιποὶ Χριστιανοὶ ἐδοκίμαζον; Ὅχι βέβαια, ἀλλὰ τόσον ἐπροθυμεῖτο ὑπὲρ τῆς ψυχικῆς αὐτοῦ σωτηρίας, ὥστε δὲν ἐφοβήθη τοὺς τὸ σῶμα ἀποκατείνοντας. Τὰ πάντα ἐγκατέλειπεν ὑπὲρ Χριστοῦ. Ὁμολόγησε τὴν θρησκείαν αὐτοῦ χωρὶς στιγμῆς ἀναβολῆς, καὶ συνηριθμήθη μετὰ τῶν μαθητῶν. Ἐνταῦθα σαφῶς βλέπομεν τί δηλοῖ τὸ πιστεύειν ἐπὶ τὸν Κύριον Ἰησοῦν Χριστόν. Καὶ κατ' αὐτὴν ἐκείνην τὴν νύκτα ἐὰν ἀπέθνησκεν ὁ δεσμοφύλαξ, βέβαια ἤθελε σωθῆναι. Πρὸς τὸν ληστήν, ὁ ὑποῖος, ἐπὶ τοῦ σταυροῦ πιστεύσας εἰς Χριστόν, εἶπε, Μνήσθητί μου, Κύριε, ὅταν ἔλθῃς ἐν τῇ βασιλείᾳ σου, ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦς, Σήμερον μετ' ἐμοῦ ἔσθι ἐν τῇ παραδείσῳ. Ἐκ πίστεως ἡ ἐξ ἔργων ἐσώθη οὗτος ὁ ἄνθρωπος; Ἐκ πίστεως ἀναμφιβόλως· ἀλλῶς οὐδεὶς σώζεται. «Τῇ χάριτί ἐστε σεσωσμένοι διὰ τῆς πίστεως· καὶ τοῦτο οὐκ ἐξ ὑμῶν· Θεοῦ τὸ δῶρον· οὐκ ἐξ ἔργων,» λέγει ὁ Ἀπόστολος, «ἵνα μὴ τις καυχῆσθαι.»

Ὁ Χριστὸς ἐζητεῖ πίστιν παρ' ὅλων τῶν πρὸς αὐτὸν ἐρχομένων, καὶ ἔλεγε πρὸς τούτον καὶ πρὸς ἐκείνον, Ἡ πίστις σου σέσωκε σε! Δὲν ἔπραττεν ἔργα κραταιά, ὅπου δὲν ἐβλεπε πίστιν, καὶ οὐδένα ποτὲ θέλει σώσειν ἄπιστον. Ἡ ἀληθινὴ πίστις δέχεται τὸν Ἰησοῦν Χριστόν ὡς τὸν μόνον Σωτῆρα, καὶ μᾶς βιάζει ν' ἀγαπῶμεν καὶ νὰ ὑπηρετῶμεν αὐτὸν, πρὸς ἐνδειξιν τῆς εὐγνωμοσύνης ἡμῶν διὰ τὴν πρὸς ἡμᾶς ἀγάπην του.

Η ΧΟΡΟΜΑΝΙΑ.

Τέλος ἀπὸ Σελ. 31.

Ἡ ΧΟΡΟΜΑΝΙΑ, ἡ τὸ ἐνστίγμα τοῦ Θεραπεύειν ἰδὴν τινὰ πνευματικῆς καὶ σωματικῆς ἀνησυχίας διὰ σφοδρᾶς μὲν τακτικῆς δὲ κινήσεως, ἐπεκράτησε κατὰ διαφόρους χρόνους καὶ τόπους, καὶ ὑπὸ διαφόρους μάλιστα μορφάς. Ἄλλ' ἐκ τῶν πολupoικίλων τούτων μορφῶν τῆς αὐτῆς ἀκαταμαχῆτου ὁρμῆς, μᾶλλον διαβόητος εἶναι ὁ ταραντισμός, ἀσθένεια ἐπιφερομένη, ὡς νομίζεται, ὑπὸ τοῦ δῆγματος τῆς ταραντούλας.

Ἡ Ταραντοῦλα εἶναι ἀράχνη καταγῆς ἐρπουσα, εὐρισκομένη εἰς μίαν ἀπὸ τὰς νοτίους Ἰταλικὰς ἐπαρχίας, τὴν Ἀπουλίαν, ὅπου ἡ νόσος αὕτη κατὰ πρῶτον ἐφάνη. Ὁ σοφὸς Νικόλαος Περόττιος, ὅστις ἐγεννήθη τὸ 1430,

καὶ ἀπέθανε τὸ 1480, θεωρεῖται ὡς ὁ ἀρχαιότατος συγγραφέας περὶ τῆς ἀξιολόγου ταύτης νόσου. Μελαγχολία καὶ ἡλιθιότης ἐκυρίευσεν τοὺς δακνομένους· εἶχον δ' ὡς ἐπιτοπλεῖστον λεπτοτάτην εὐαισθησίαν πρὸς τὴν μουσικὴν, ὥστε μόλις ἀκούοντες τοὺς προσφιλεῖς αὐτῶν ἤχους ἀνεπήδων, κράζοντες ἀπὸ τῆν χαρὰν, καὶ ἀδιαλείπτως ἐχόρευον, ἕως οὗ ἐπιπτον καταγῆς ἀπνηυδημένοι καὶ σχεδὸν νεκροί. Εἰς ἄλλους ἡ νόσος δὲν διήγειρε τὰ ἱλαρὰ ταῦτα αἰσθήματα, ἀλλ' ἐκλειον ἀδιακόπως, ἐν ἀθλιότητι καὶ ἀνησυχίᾳ τὸν βίον διάγοντες· τινὲς δὲ λέγεται ὅτι ἀπέθνησκον ἀπὸ τὸν ὑπερβολικὸν γέλωτα ἢ τὸν ὑπέρμετρον κλαυθμόν.

Ἄλλ' ὁ Ταραντισμὸς δὲν ἐγεννήθη τὴν δεκάτην πύμπτην ἑκατονταετηρίδα, διότι ὁ Περόττιος λαλεῖ περὶ αὐτοῦ ὡς πασιγνώστου ἀσθενείας. Ἐκτὸς δὲ τούτου, νευρική ἀρρώστια, ἣτις εἶχε φθάσειν εἰς τόσον ὑψηλὸν βαθμὸν ἀναπτύξεως, πρέπει πρὸ πολλοῦ νὰ ὑπῆρχε, καὶ ἀναμφιβόλως ἐχρειάσθη κατάλληλον παρασκευὴν διὰ τῆς συνδρομῆς γενικῶν αἰτιῶν. Διότι, κατὰ τὴν εὐφυστάτην καὶ ὄχι ἀπίθανον θεωρίαν τοῦ ἱατροῦ Ἐκκέρου, οἵαδήποτε νόσος ἐπιδημική προέρχεται ἀπὸ τινὰ ἰδιαιτέραν κατάστασιν τῆς κοινωνίας, καὶ ἀντανακλᾷ, ὡς εἰς κάτοπτρον, τὰ ἐλαττώματα καὶ τὰς μωρίας, τὰς χρεῖας καὶ τὰς ταλαιπωρίας τοῦ λαοῦ, μεταξὺ τοῦ ὁποῦ ἀναφαίνεται, ὡς καὶ τὰς ἐπικρατούσας τότε ἐπιγείους καὶ ἀστρειαίους ἐπιρροάς. Ὡς δὲ ἡ πλημύρα δὲν προέρχεται ἀπὸ στιγμιαῖον αἷτιον, ἀλλ' ἀπὸ διαρκεῖς βροχάς, αἵτινες πάλιν εἶναι ἀποτελέσματα ἐνεργειῶν πλεον ἀπομεμακρυσμένων, ὡσαύτως καὶ βα. θύρριξος ἀσθένεια εἰς εὐμεγέθη χώραν ἐξηπλωμένη, καὶ ἂν φαίνεται ὡς διαμειῖς γεννηθεῖσα, οὐδέποτε κατ' ἀλήθειαν ἔχει οὕτως, ἀλλὰ προπαρεσκευάσθη ὑπὸ μακρὰς σειρᾶς ἔξεων καὶ δοξαστῶν. Ἀκόμη καὶ εἰς ἄτομα, σπανίως εἶναι τόσον αἰφνίδιος ἡ προσβολὴ τῆς ἀσθενείας, ὅσον οἱ ἀπαίδευτοι φαντάζονται· ἡ ἐν τῷ ἐγκεφάλῳ αἰμορραγία, ἣτις διὰ τῆς ἀποπληξίας θανάτῳ τὸν ἄνθρωπον, προέρχεται συνήθως ἀπὸ τὴν πρὸ πολλοῦ γινομένην πύρῳσιν ἀρτηρίας τινός· καὶ τοῦ πυρετοῦ δ' αὐτοῦ ἡ προσβολὴ δὲν συμβαίνει χωρὶς προδιάθεσιν εἰς τὸν πάσχοντα, ἐπειδὴ ἀπὸ μυριάδας ἐκτεθειμένας εἰς τὰ ἐνεργοῦντα αἷτια ὀλίγοι κατὰ σύγκρισιν ἐγγίζονται ὑπ' αὐτοῦ.

Εἰς τοὺς ἀρχαίους τὰ ἐκ τοῦ δῆγματος τῶν δηλητηριῶν ἀρχινῶν συμπτώματα ἦσαν καλῶς ἐγνωσμένα· μεταξὺ αὐτῶν ἀναφέρουσι τὸ πελιδνωμα (μελανάδα) ὅλου τοῦ σώματος ὡς καὶ τοῦ προσώπου, τὴν βραδυλογίαν, ναυτίαν, ἐμετόν, ἀγρυπνίαν, ληθαργίαν, καὶ λειποθυμίαν· ἀκόμη δὲ καὶ θάνατον (προσθίτουσιν) ἐπιφέρει κάποτε τὸ δῆγμα. Ἀλλὰ μετὰ τῶν λοιπῶν συμπτωμάτων δὲν μνημονεύουσι τὴν πρὸς τὸν χορὸν ἀκαταμόχητον κλίσιν, οὐδὲ κἂν ὅτι συνέβαινε ποτὲ νὰ θεραπεύωνται δι' αὐτοῦ οἱ πάσχοντες. Πρῶτος ἀναφέρει τοιοῦτό τι ὁ Γαριόποντος, ἱατρός τῆς ἐνδεκάτης ἑκατονταετηρίδος, ὅστις περιγράφει μανίας εἶδος, καθ'

ὅ οἱ πάσχοντες, αἰφνης προσβαλλόμενοι, ἐφέροντο ὡς μανιακοί, ἀνεπήδων ἀγρίως, ῥίπτοντες τῇδε κάκεισε τοὺς βραχίονας, καὶ ἂν κακῇ τύχῃ εὗρισκον μάχαιραν ἐμπροσθεν αὐτῶν, ἐπλήγονον ἑαυτοὺς ἢ καὶ ἄλλους, ὥστε ἦτον ἀνάγκη μετὰ προσοχῆς ν' ἀσφαλίζωνται. Ἐφαντάζοντο ὅτι ἤκουον φωνάς καὶ διαφόρων εἰδῶν ἤχους, καὶ ἂν, διαρκούσης τῆς πλάνης ταύτης, συνέβαινε ὥστε ν' ἀκούσῃ τοὺς τόνους ἀγαπητοῦ ὀργάνου, ἤρχιζον σπασμωδικὸν χορὸν, ἢ ἐτρεχον μὲ τὴν μεγίστην δραστηριότητα, ἕως οὗ παντάπασιν ἀπῆλθον.

Οἱ πάσχοντες οὗτοι ἐθεωροῦντο ὡς δαιμονισμένοι. Ὁ Γαριόποντος δὲν ἀποδίδει μὲν εἰς τὴν Ταραντούλαν τὸ νόσημα, ἀλλὰ παρατηρεῖ ὅτι, ἂν προῆλθεν ἀπὸ τὸ δῆγμα λυσσώδους σκύλου, ἢ ἂν ὁ πάσχων ἀφρίξη κατὰ τὸ στόμα, ἀποθνήσκει ἐντὸς μιᾶς ἐβδομάδος. Καλεῖ δὲ τὴν ἀρρώστιαν ἄντε νερασμόν, κατὰ διαφορὰν ἴσως τῆς λέξεως ἐν θουσιασμός.

Τὸ περιεργον τοῦτο τῆς μανίας εἶδος ἦτον ἀναμφισβητήτως πρόδρομος τοῦ Ταραντισμοῦ, ὅστις πιθανόν ὅτι ἤρχισε περὶ τὸ 1374, ἢ τὴν ἐποχὴν καθ' ἣν ὁ χορὸς τοῦ Ἀγ. Βίτου πρῶτον ἐφάνη ἐν πλήρει δυνάμει· ἀλλ' οἱ σπόροι, ἐξ ὧν ἀνεβλάστησε, πρὸ πολλοῦ ἦσαν πεφυτευμένοι, καὶ διακόσια ἔτη ἐξηκολούθουν ἀναπτυσσόμενοι. Ἡ πομπὴ τῶν θρησκευτικῶν λιτανειῶν, ἡ συνήθεια τῆς δημοσίου ἀπνεκρώσεως, καὶ ὁ τοὺς χρόνους ἐκείνους τὰ δόγματα τῆς Δυτικῆς ἐκκλησίας περικαλύπτων μυστικισμὸς, πολλοὺς νόας προητοίμασαν εἰς ὑποδοχὴν νευρικῆς ἀδιαθεσίας. Περιπλέον, μεταξὺ τοῦ 1119 καὶ τοῦ 1340 ἐκαὶ δεκάκις ἐμάστισε τὴν Ἰταλίαν ἡ ἀνατολικὴ πανώλης. Ἡ εὐλογία καὶ ἡ κοκκίνα ἦσαν ἐλεθριώτεραι παρ' ἐφ' ἡμερῶν μας. Τὸ ἐρυσίπελας δικαίως ἐνέπνεε πολὺ μεγαλῆτερον τρομόν, καὶ ἡ λίπρα ἐξώριζεν ἀπὸ τὴν ἀνθρωπίνην κοινωνίαν τὰ ἀναρίθμητὰ της θύματα. Κατόπιν ἦλθε τὸ μαῦρον θανατικόν*, ἡ ἀκμὴ τῶν συμφορῶν τούτων· ὡς δὲ ἄτομα, καταθλιβόμενα ὑπὸ δυστυχίας καὶ μερίμνης, λαμβάνουσι νοσώδη τινὰ εὐαισθησίαν, ὥστε καὶ μικρὰ αἷτια, τοὺς ὑγιεῖς μὴ ἄρκοῦντα νὰ ἐπηρεάσωσιν, ἐπιφέρουν εἰς αὐτοὺς βαρεῖας νόσους, παρομοίως καὶ τοῦ Ἰταλικοῦ ἔθνους τόσον ὑπέρμετρα εἶχεν αὐξηθῆν ἡ φυσικὴ εὐαισθησία, ὥστε τὸ δῆγμα φαρμακερὰς ἀράχνης, ἢ μᾶλλον ὁ φόβος τῶν ἀποτελεσμάτων, ἤρκει νὰ διεγείρῃ τὸν Ταραντισμόν, — ὡς σπινθὴρ σωρὸν καυσίμων ὑλῶν ἀνάπτων. Οὕτω, κατὰ τὴν φράσιν τοῦ Ἐκκέρου, “αἱ ἐρινυίδες τοῦ Χοροῦ ἐπέσειον τὴν μᾶστιγάν των ὑπὲρ κεφαλῆς των ταλαιπωρουμένων θνητῶν” ἢ δὲ μουσικῇ, παραδόξον εἰπεῖν, καὶ διηγείρῃ τὰ ἐκστατικά ταῦτα κινήματα εἰς τοὺς προδιатειμένους, καὶ κατεύναζεν αὐτὰ εἰς τὸν κολοφῶνά των εὗρισκόμενα — ὡς φάρμακον διαμειῖς καὶ ἀντιφάρμακον χρησιμεύοντα.

Περὶ τὰ τέλη τῆς δεκάτης πύμπτης ἑκατονταετηρίδος ὁ Ταραντισμὸς εἶχεν ἑκταθὴν ἐπέκεινα τῆς Ἀπου-

* Ἰδε Ἀποθ. Τόμ. Δ'. Σελ. 89.

λίας. Ἀκόμη καὶ θάνατος περιεμένετο ἀπὸ τὰς πληγὰς τῶν φαρμακερῶν ἀραχνῶν, ἢ, εἰς εὐμενεστέρας περιστάσεις, οἱ πάσχοντες κατετέθηκαν ἐν ἀθύρῳ ἀπαυδήσει. Ὁ αὐλὸς μόνον ἢ ἡ κιθάρα παρῆρχεν ἀνακούφισιν· εἰς τὸν ἦχον αὐτῶν οἱ δεδηγμένοι ἤνοιγον τοὺς ὀφθαλμοὺς, καὶ ἤρχιζον νὰ χορεύωσι, κατὰ πρῶτον μὲν ἀκολουθοῦντες τὸ βραδὺ κίνημα τῆς μουσικῆς, ἔπειτα δὲ ταχύνοντες μὲ τὴν πλέον ἐμπαθῆ ζωηρότητα, καὶ ὅσον ὁ σκοπὸς ἐπὶ τὸ γοργότερον μετεβάλλετο. Ὁ ἀγροῖκος ἐγίνετο χαρίεις, διότι καὶ ἡ φυσικὴ σκαϊότης παρεχώρει ἐνώπιον τοῦ ἡθικοῦ τούτου ἐρεθισμοῦ. Πόλεις καὶ κῶμαι ἀντήχουν ἀπὸ τὴν φλογέραν καὶ τὸ Τουρκικὸν τύμπανον, καὶ πανταχοῦ ἐβλεπέ τις ταραντάτους, ἦτοι δεδηγμένους ὑπὸ τῆς Ταραντούλας, τῶν ὁποίων μόνη θεραπεία ἦσαν τὰ ὄργανα ταῦτα. Ἀλέξανδρος ὁ ἀπ' Ἀλεξάνδρου ἶδε νεανίσκον εἰς παροξυσμὸν τῆς ἀσθενείας. “Πρόθυμος καὶ χάσκων ἤκροάζετο τὸν ἦχον τυμπάνου τινὸς, καὶ τὰ χαρίεντα κινήματά του βαθμηδὸν ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον ἐσφοδρύνοντο, ἕως οὗ ὁ χορὸς αὐτοῦ μετετρέπη εἰς μανιώδη πηδήματα, τὴν μεγίστην ἐνέργειαν ὅλης αὐτοῦ τῆς δυνάμεως ἀπαιτοῦντα. Ἐν τῷ μέσῳ τῶν ὑπὲρ φύσιν σχεδὸν τούτων νοσητικῶν καὶ σωματικῶν ἀγώνων ἡ μουσικὴ ἔπαυσεν αἰφνιδίως, καὶ πάραυτα ἔπεσεν ἀνίσχυρος καταγῆς, ἔπου ἔκειτο ἀναίσθητος καὶ ἡρεμῶν, ἕως οὗ τὰ μαγικά της ἀποτελέσματα πάλιν ἐξήγειραν αὐτὸν εἰς ἀνανέωσιν τῶν ἐμπαθῶν αὐτοῦ παραστάσεων.”

Τοὺς χρόνους ἐκείνους ἐδόξαζον γενικῶς οἱ ἄνθρωποι, ὅτι, ἂν καὶ τὸ φάρμακον τῆς Ταραντούλας ἐξεβάλλετο διὰ τῆς μουσικῆς καὶ τοῦ χοροῦ, μ' ὅλον τοῦτο, ἂν ἔμενε τὸ ἐλάχιστον ἴχνος, πάλιν ἐγεννᾶτο ἡ ἀσθένεια, καὶ ἡ παντελής αὐτοῦ ἀποβολὴ σπανίως ἠλπιζέτο· ὥστε οἱ Ταραντάτοι ἐξήτουν ἀνακούφισιν μᾶλλον παρὰ θεραπείαν, καὶ, ὡς οἱ χορευταὶ τοῦ ἀγ. Βίτου, ἀνυπομόνως περιέμενον τὴν ἐπιστροφὴν τῆς ἐνιαυσίου ἐορτῆς των.

Μεταξὺ ἄλλων ιδιοτροπιῶν, εἶχον τινὲς ἀπὸ τοὺς πάσχοντας ὁρμητικὴν κλίσιν πρὸς ἰδιαίτερα χρώματα· τὸ κόκκινον, ὅσον ἐφαίνετο βδελυρὸν εἰς τοὺς χορευτάς τοῦ ἀγ. Βίτου, τόσον ὑπερήρσκειν εἰς τοὺς Ταραντάτους· ἄλλοι ἐπροτίμων τὸ μέλαν ἢ κίτρινον. “Ὅτε δ' ὁ πάσχων ἐβλεπε τὸ ποθοῦμενον χρῶμα, ὥρμοῦσε πρὸς αὐτὸ μ' ἐραστοῦ προθυμίαν, καὶ κατέτρωγε τὸ χειρόμακτρον, ἢ ὅ,τι δῆποτε καὶ ἂν ἦτο, μὲ φιλήματα καὶ μὲ δάκρυα.

Ὁ Καρδινάλιος Καϊετάνος ὑπῆγγε ποτε νὰ ἴδῃ Καπουκινὸν τινα χορεύοντα εἰς ἓν ἀπὸ τὰ ἐν Ταραντῷ μοναστήρια. “Ὅτε ὁμως ἶδεν ὁ καλόγηρος τὸ πορφυρὸν ἱμάτιον τοῦ Καρδινάλιου, τόσον ἠρωτεύθη μὲ τὸ πολυτελὲς χρῶμα, ὥστε οὐδ' ἡ ταραντέλλα* τὴν ὁποίαν ἐχόρευε δὲν ἤρκει πλέον νὰ τὸν εὐχαριστήσῃ.

Μὴ λαβὼν δὲ πάραυτα τὸ ποθοῦμενον, ἔπεσεν εἰς λειποθυμίαν, ἐξ ἧς συνῆλθε μόνον ἀφοῦ τὸν ἔδωκεν ὁ Καρδινάλιος τὸ πορφυρὸν αὐτοῦ περιτραχήλιον.

Ἄλλο σύμπτωμα ἦτον ὁ τῆς θαλάσσης ὑπερβολικὸς πόθος. Τινὲς, ὑπὸ ἀκαθέκτου ὁρμῆς φερόμενοι, ἐπιπτον εἰς τὰ γαλανά κύματα, ἐνῶ ἄλλοι εὐχαριστοῦντο μὲ δεξαμενάς πλήρεις ὕδατος, καὶ ὑπὸ ἐνύδρων φυτῶν περικυκλωμένας, εἰς τὰς ὁποίας ἔλουν τὰς κεφαλὰς καὶ τοὺς βραχίονας. Ἀλλὰ τὸ πρῶτιστον Θεραπευτικὸν ἦτον ἡ μουσικὴ. Πολλοὶ δεδηγμένοι ὑπὸ τῆς Ταραντούλας ἐν ἀθλιότητι ἀπέθνησκον, διότι δὲν ἐπαίζετο εἰς αὐτοὺς ἡ Ταραντέλλα. Ἐμποροῦμεν δὲ νὰ σημειώσωμεν ὅτι καὶ οἱ ἀρχαῖοι, ὡς μανθάνομεν παρὰ τοῦ Πλινίου καὶ Κοιλίου Αὐρηλιανοῦ, ἐξήτουν διὰ τῆς μελωδίας τοῦ αὐλοῦ νὰ κατευνάσῃ τὴν ἀλγηδόνα τῆς νόσου ἰσχυιάδος καὶ τοὺς παροξυσμοὺς τῆς μανίας· καὶ, τὸ πολὺ ὁμοίωτον τοῦ προκειμένου, διὰ τῆς μουσικῆς ἐξήτουν νὰ προλάβωσι τοῦ δήγματος τῆς ἐχίδνης τὰ ὀλέθρια ἀποτελέσματα.

Ἰατροὶ τινες, ἐν Μεσσαπία συγγράψας καταρχὰς τῆς δεκάτης ἐβδόμης ἑκατονταετηρίδος, ἀναφέρει ὅτι ὑπῆρχον τινὲς τὸν Ταραντισμὸν νομίζοντες ἀπλῶς μελαγχολίαν ἐκ τῆς φαντασίας ἐξαρτωμένην. Μερικοὶ ὁμως αὐτῶν ἐπλήρωσαν ἀκριβὰ διὰ τὴν ἀπιστίαν των. Οὕτω, ἐπίσκοπός τις ἀφῆσας, πρὸς ἀστεϊσμὸν, νὰ τὸν δαγκάσῃ Ταραντούλα, δὲν εὗρκε καμμίαν θεραπείαν, ἕως οὗ ἐχόρευεν ὡς οἱ ἄλλοι Ταραντάτοι. Τινὲς τῶν ἐκ τοῦ κλήρου, οἱ ὁποῖοι ἐνόμιζον τὸ ἱατρικὸν ἀνάξιον τῆς σεμνότητος τοῦ αὐτῶν ἐπαγγέλματος, καὶ οἱ ὁποῖοι ἤθελον, εἰ δυνατόν, ἀποφύγειν τὴν χρῆσιν αὐτοῦ, ἠναγκάζοντο μετὰ ὀχληρὰν ἀναβολὴν νὰ προσδράμωσιν εἰς τὸν ἀναπόφευκτον χορόν. Ὑστερικαὶ γυναῖκες περιπλέον ἠνόνοντο μετὰ τοῦ πλήθους καὶ συνεχόρευον, χωρὶς νὰ δηχθῶσιν ὑπὸ τῆς Ταραντούλας· καὶ πλάνοι προσέτι δὲν ἔλειπον. Παρήκμασε δὲ ὁ Ταραντισμὸς προοδευούσης τῆς δεκάτης ἐβδόμης ἑκατονταετηρίδος, καὶ τὴν σήμερον ἀναφαίνεται εἰς ὀλίγα μόνον ἄτομα, καὶ ἐκ μακρῶν διαλειμμάτων.

Ἐπὶ τέλους, δύσκολον εἶναι ν' ἀποφασίσῃ τις ἐὰν πρέπη νὰ θεωρῶμεν τὴν Χορομανίαν ἀπλῶς ὡς διδακτικὸν κεφάλαιον εἰς τὴν ἱστορίαν τῶν ἀνθρωπίνων ἀδυναμιῶν, ὡς δεσμὸν τινα μεταξὺ ἐκουσίων καὶ ἀκουσίων πράξεων, ἢ ἐὰν δὲν πρέπη μᾶλλον νὰ στοχαζώμεθα αὐτὴν ὡς τοῦ πνευματικοῦ καὶ τοῦ ὕλικου ἔνωσης—ἀμυδράν τινα λάμψιν ἐκ τοῦ ἀγνώστου κόσμου τῶν ψυχικῶν φαινομένων.

Ὅποταν—ἔλεγεν ὁ μέγας Ἰώαννης—ἴδω κατὰ τύχην ἐνθιπὶόν μου νεάνιδας εἰς τὸ βάπτειν ἐνησχολημένας, μὲ φαίνεται ὅτι παρέρχομαι εἰς σχολεῖον ἀρετῆς· καὶ μολοντί ὀλίγην ἔχω ἱκανότητα νὰ κρίνω τὰ γυναικεῖα ἐργόχειρα, τὰ θεωρῶ μ' ὅλον τοῦτο μετ' ἄκρας εὐχαριστήσεως, στοχαζόμενος ὅτι δι' αὐτῶν αἱ νέαι προφυλάττονται ἀπὸ τὰς χειρότερας παγίδας τῆς ψυχῆς, οἷον, τὴν ὁκνηροίαν, καὶ τὰ παρακολουθοῦντα πάθη, φαντασίας, χιμαίρας, φόβους, λύπας, καὶ ἐπιθυμίας.

*Ταραντέλλα· ὠνομαζόντο οἱ σκοποὶ τῆς μουσικῆς οἱ ἐξαπότηδες διὰ τοὺς Ταραντάτους συντεθειμένοι.